

TAČKA III

UNIVERZITET CRNE GORE

FILOZOFSKI FAKULTET

VIJEĆU

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, br.01-2977 od 28.11.2022. godine, imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Saradnja roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog)*, kandidatkinje **Dijane Šestović**. U skladu sa članom 29, stav 1 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sledeći

IZVJEŠTAJ

O MASTER RADU

KRATKI PRIKAZ RADA

Master rad kandidatkinje Dijane Šestović, *Saradnja roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog)*, napisan je na 75 strana, u *Times New Roman* fontu, prored 1,5. Rad je struktuiran u četiri tematske cjeline. U okviru prve tematske cjeline *Teorijske osnove istraživanja* detaljno je operacionalizovan koncept: Ključna polazišta inkluzivnog obrazovanja u školskom kontekstu, Karakteristike saradnje roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog) i Oblici saradnje roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog),

Metodološke osnove istraživanja , imaju razrađen koncept: Problem i predmet istraživanja, Cilj i zadaci istraživanja, Istraživačke hipoteze, Metode, tehnike i instrumenti istraživanja, Uzorak ispitanika i Interpretacija rezultata istraživanja. Nakon objedinjavanja teorijskog i metodološkog dijela rada kandidatkinja Šestović je opsežno analizirala empirijsku evidenciju u okviru četvrtog poglavlja, pod nazivom, *Zaključak*.

Kandidatkinja Dijana Šestović, je svoju teorijsku elaboraciju fokusirane problematike utemeljila u brojnim relevantnim izvorima i publikacijama (ukupno 37 jedinica). Na kraju su prilozi, odnosno instrumenti, funkcionalno operacionalizovani i primijenjeni u ovom istraživanju.

U savremenoj pedagoško-psihološkoj teoriji i praksi sve je raširenije uvjerenje da bez intenzivne saradnje i uspostavljanja partnerstva na relaciji roditelj djeteta sa smetnjama i teškoćama u razvoju – stručni saradnici, nema ni dobrih vaspitno-obrazovnih ustanova, čiji efekti rada mogu biti dugotrajni i kvalitetni. Način na koji škole brinu o djeci sa posebnim obrazovnim potrebama reflektuje način na koji se brinu o porodicama iz kojih djeca dolaze. U tom kontekstu značajno je da pedagoško-psihološka služba planira raznovrsne oblike saradnje sa roditeljima djece koja imaju teškoće u razvoju (Fordham & Kennedy, 2017; Fenech, 2013).

U teorijskom dijelu rada kandidatkinja Dijana Šestović, navodi da bi saradnja između roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i stručnih saradnika bila efikasna, potrebno je međusobno povjerenje. Imajući u vidu to da roditelji djece sa posebnim obrazovnim potrebama moraju saopštiti više podataka o svojoj djeci od drugih roditelja i da je veliki dio tih informacija veoma osjetljiv, roditelji moraju biti sigurni u svakom trenutku da će informacije koje prenesu nastavnicima ili ostalim članovima tima biti povjerljive. U kontekstu ostvarivanja što bolje saradnje sa roditeljima djece sa smetnjama u razvoju, stručni saradnici treba da posjeduju određene kvalitete (Ivančić i Stančić, 2013). Stručni saradnik koji je spreman da prihvati mišljenje i osjećanje roditelja postaje dobrodošao izvor podrške; stav u kome nema osuđivanja – zahtijeva pozitivno i otvoreno razmišljanje o porodicama, bez obzira na to kakvi su njihovi lični kvaliteti; saosjećanje – saosjećanje prema porodici pokazuje se osjetljivošću na njihovu situaciju i pokazivanjem razumijevanja te situacije.

Kandidatkinja Šestović daje poseban osvrt na oblike saradnje kada je riječ o saradnji roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog), i navodi da je individualni oblik saradnje najviše zastupljen u osnovnim školama. Pozitivna strana individualnog oblika saradnje je što razgovori mogu biti otvoreni, trajati koliko je neophodno da bi se stručni saradnici i roditelji adekvatno razumjeli. Kao negativnu stranu individualnog oblika saradnje između stručnih saradnika

i roditelja, kandidatkinja navodi nedovoljnu ekonomičnost vremena neophodnog za razgovor sa svakim roditeljem ponaosob. Putem individualnog oblika saradnje sa roditeljima, stručni saradnici mogu lično da upoznaju roditelje, njihove stavove prema djetetu, razvoju djeteta; može se doći do vrijednih informacija koje su vezane za funkcionisanje djeteta u porodičnom okruženju i sl. Roditelji djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju, kroz individualni oblik saradnje sa stručnim saradnicima, mogu doći do informacija o strategijama rada koje je neophodno primijeniti u radu sa djetetom, kao i eventualnim poteškoćama sa kojima se dijete suočava u školi i načinima prevazilaženja istih. Kandidatkinja Šestović navodi da grupni i frontalni oblik saradnje ima značajne prednosti u odnosu na ostale oblike. Naime, ovi oblici saradnje omogućavaju konkretan razgovor o problemu koji je zajednički za sve roditelje koji su prisutni ili njihovu djecu; može otvorenije da se razgovara, veće je međusobno razumijevanje. Roditelji mogu da iznesu svoja iskustva, čime se međusobno upućuju na rješavanje zajedničkog problema.

U dijelu rada, pod nazivom *Metodološke osnove istraživanja*, kandidatkinja Dijana Šestović, razvija metodološki koncept rada kroz cjelishodno projektovani cilj i zadatke, a potom i logično, detaljno operacionalizovane hipoteze. U cjelini posmatrano predmet istraživanja predstavlja saradnja roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog i defektolog). Glavna hipoteza je postavljena tako da pretpostavlja da je saradnja između roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i stručnih saradnika (pedagog, psiholog, defektolog) bazirana na međusobnoj razmjeni informacija, iskustvenih stavova, kao i na međusobnom uvažavanju i toleranciji u kontekstu pružanja pomoći i podrške učenicima. Istraživanje je realizovano na uzorku od 60 roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju i 60 stručnih saradnika.

Kandidatkinja u svom master radu navodi da dobijeni rezultati pokazuju da saradnja roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima poboljšava inkluziju, a to su naveli u svom istraživanju i (Friend & Cook, 2017). Saradničke konsultacije se oslanjaju na komplementarnu ekspertizu aktera u obrazovanju, koji zajedno rade na razvoju „zajedničke vizije zajedničkog okvira i zajedničkih strategija“ u namjeri postizanja ciljeva usredsređenih na učenike. Ključni definišući aspekt ovog modela je dijeljenje znanja i informacija među članovima tima kako bi se osiguralo da su

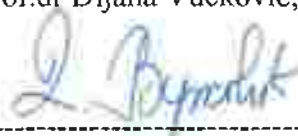
strategije podrške, uključujući i one koje zadovoljavaju potrebe učenika sa smetnjama u razvoju, konzistentne u školi, omogućavajući holistički pristup usredsređen na učenika. Shodno navedenom, kandidatkinja Dijana Šestović je u svom istraživanju potvrdila sporedne hipoteze, a time i glavnu hipotezu.

ZAVRŠNA OCJENA RADA

Imajući u vidu navedenu argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu, relevantnosti, svrsishodnosti, inovativnosti master rada kandidatkinje **Dijane Šestović**, na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna, Komisija je pozitivno ocijenila rad, te predlaže Vijeću Filozofskog fakulteta da usvoji Izvještaj i odobri javnu odbranu master teze, pod nazivom ***Saradnja roditelja djece sa smetnjama i teškoćama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog)***,

KOMISIJA

Prof.dr Dijana Vučković, predsjednik

Prof.dr Nada Šakotić, mentor

Prof.dr Veselin Mićanović, član

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/1

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izveštaj Komisije za ocjenu master rada **Saradnja roditelja djece sa smetnjama u razvoju sa stručnim saradnicima (pedagog, psiholog, defektolog** Dijane Šestović, studentkinje integrisanog akademskog Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET

IZVJEŠTAJ

Sadad Luković student, Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku na Filozofskom Fakultetu u Podgorici, uradio je magistarski rad sa temom koja se naziva: "Odnos između stava nastavnika i ostvarivanja inkluzivnog obrazovanja u školi". Rad ima 80 stranica, pisan je fontom Times New Roman, sa proredom 1.5 i brojem slova 12. Tema ovog rada je odobrena 07.06.2023.

Rad se bavi veoma aktuelnim i važnim pitanjem, kao što je inkluzivnost u obrazovnom procesu i uloga stava nastavnika u uspešnoj realizaciji inkluzivnosti u školi. Ovim radom autorka nastoji da istakne ulogu stavova nastavnika u implementaciji inkluzivnosti u školi, fokusirajući se kako na teorijski tako i na praktičan aspekt, odražavajući realnost u osnovnim školama opštine Ulcinj.

Rad ima za cilj da izmjeri stavove nastavnika prema inkluzivnoj obrazovanju u osnovnim školama opštine Ulcinj. Rad ima zaokruženu strukturu i logičnu liniju.

U skladu sa svrhom i ciljevima izgrađeno je istraživačko pitanje i hipoteze koje imaju za cilj da reflektuju stavove nastavnika na osnovu nekoliko varijabli, kao što su: pol, ciklus u kojem predaju nastavu, starost nastavnika i radno iskustvo.

Rad ima dobro definisanu strukturu, u skladu sa svrhom i postavljenim ciljevima. Prvo poglavlje „Teorijski pregled inkluzivnog obrazovanja i stavova“ bavi se sa teorijskog stanovišta dva koncepta: a) inkluzivno obrazovanje; b) stavovi. U bavljenju konceptom inkluzivnog obrazovanja, data je potpuna savremena naučna slika o ovom konceptu, sa fokusom na situaciju u Crnoj Gori. Na isti način, pažnja je posvećena i naučnoj obradi pojma „stavovi“. Od velikog interesa je autorska obrada stavova nastavnika prema inkluzivnosti, uz napomenu uloge ovih stavova u realizaciji procesa inkluzivnosti.

Teorijski prikaz inkluzivnog obrazovanja i stavova, diplomirani obrazlaže pojam inkluzivnosti i inkluzivnog obrazovanja i njegov značaj, dajući kratak pregled inkluzivnog obrazovanja u Crnoj Gori. Pojašnjava ko su djeca sa posebnim potrebama i kakva je situacija u Crnoj Gori, dajući pregled stavova društva uopšte, a posebno nastavnika prema osobama sa invaliditetom i inkluzivnosti.

U drugom poglavlju „Metodologija rada“ detaljno se objašnjava vrsta rada, korišćene metode, instrumenti, uzorkovanje, naučno argumentovano svaki od njih. Treba istaći da je autor za svaku hipotezu iznetu u radu dao veoma tačnu argumentaciju, donoseći ilustracije i primere iz sličnih

inostranih studija. To je zahvaljujući pripremi autora i dobrom poznavanju takvog problema. Autor takođe detaljno prikazuje način obrade podataka, obrađujući posebnu pažnju na poštovanje etike u svakoj fazi rada.

U metodološkom pogledu istraživanje ima teorijsko-empirijski karakter. U suočavanju sa problemom kandidat ima poštujući dva osnovna načina: teorijsku analizu i konsultaciju sa praksom. Kandidat na studiju koristi metod intervjua. Za konkretnu svrhu teme osmislio je upitnike, koji su instrument glavna preko koje prikuplja podatke i mišljenja od nastavnika. Upitnik je sa pitanjima o zatvorenog tipa podrazumevani i standardizovani. Dobiti mišljenje nastavnika i izraditi skala.

Hipoteze ovog rada su: (1) Stavovi nastavnika prema sveobuhvatnom obrazovanju u osnovnim školama u Opštini Ulcinj su pozitivni. (2) Starost nastavnika utiče na stavove koje imaju prema sveobuhvatnom obrazovanju. (3) Nastavnice imaju pozitivniji stav prema inkluzivnom obrazovanju od nastavnika. (4) Ciklus u kojem nastavnici predaju utiče na njihove stavove prema sveobuhvatnom obrazovanju. (5) Višegodišnje iskustvo nastavnika utiče na njihov stav prema inkluzivnom obrazovanju.

Vrsta posla je kvantitativna i kvalitativna. Kao glavni metod koristite anketu, a kao sekundarnu ili potkrepljujuću metodu koristite intervjua. Korišćeni je upitnik koji je razvio Šmelkin (1981). Podaci dobijeni upitnicima analizirani su kroz SPSS program, verzija 29.0.

Rezultate rada i njihovu diskusiju počinje sa demografskim podacima učesnika u studiji, koji se jasno ogledaju, kroz tabele i grafikone, a zatim nastavlja sa refleksijom svih rezultata dobijenih iz upitnika i iz ankete, intervjui. Student se potrudio da bude jasan u odrazu ovih rezultata, praveći relevantna objašnjenja i analize.

Procedura prikupljanja podataka je pravilno ispoštovana. Studija je sprovedena sa nastavnicima U osnovne škole koje su učestvovala u ovom istraživanju bilo je uključeno 120 nastavnika. Mislim da su podaci brojni i dobro reflektovani, što kandidatu daje mogućnost da dođe potpune i tačne zaključke u vezi sa postavljenim hipotezama. Studija donosi korisnost od odlično za nastavnike.

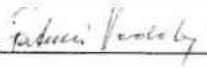
Od velikog interesa su zaključci i zaključci, koji pravi tačan rezime nalaza rada.

Autor je koristio bogatu literaturu, u skladu sa obrađenim konceptima, kao i savremenu.

Vrijedi istaći originalnost i poštovanje naučne etike, što vidimo i u rubrici Prilozi, gdje autor odražava sve dozvole date za realizaciju svog studija u školama opštine Ulcinj, korišćeni upitnik, pouzdanost koeficijent, pitanja intervjua itd.

KOMISIJA

Prof.As.Dr.Fatbardha Osmanaga, Filozofski fakultet- Podgorica Potpis

Prof. dr. Fatmir Vadohej, Filozofski Fakultet- Podgorica Potpis

Dr. Sc. Dritan Ceka, Filozofski Fakultet- Podgorica Potpis

UNIVERSITET CRNE GORE
FILZOFSKI FAKULTET
BEOGRAD
19.6.2023.

IMEN	PREZIME	PROLOG	VRJEDNOST
01	1811		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/2

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Odnos između stava nastavnika i ostvarivanja inkluzivnog obrazovanja u školi** Sadada Luqoviqa, studenta integrisanog akademskog studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na albanskom jeziku na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, od 08.12.2021. godine imenovana je Komisija za ocjenu master rada, pod naslovom *Metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja u nastavi matematike*, kandidatkinje Anđele Mirković.

U skladu sa članom 29. stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, Komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Anđela Mirković, student integrisanih master studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu *Metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja u nastavi matematike*.

Tema ovog rada je odobrena 08.12.2021. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Dijana Vučković, Filozofski fakultet – Nikšić, prof. dr Marijan Marković, PMF – Podgorica.

Master rad kandidatkinje Anđele Mirković, *Metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja u nastavi matematike*, napisan je na 70 strana. Strukturiran je u dvije komplementarne cjeline (teorijski i istraživački dio), koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće uže oblasti. Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je podijeljen u četiri tematske cjeline, i to: Logičko mišljenje i značaj logičkog mišljenja, Metode i tehnike koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike, Savremene naučne metode u matematici, Informaciono-komunikacione tehnologije (ICT) u nastavi matematike u kombinaciji sa brojnim metodama.

U okviru druge strukturne cjeline, koja se odnosi na istraživački dio rada, kandidatkinja predstavlja metodološki okvir istraživanja, a zatim sistematično obrazlaže rezultate istraživanja. Nakon funkcionalnog povezivanja teorijskog i istraživačkog dijela, kandidatkinja je predstavila analizu u okviru Zaključka.

Kandidatkinja Mirković u uvodnom dijelu rada govori da izuzetan doprinos u izgrađivanju ličnosti djeteta, u svim oblastima razvoja, pripada matematici i da matematika kao predmet, koji je sastavni dio razumijevanja svijeta i nas samih, pruža kvalitetan način izgradnje mentalne discipline i podstiče logičko zaključivanje. Ona u uvodnom dijelu navodi i da se razvoj logičkog mišljenja odvija u nekoliko faza, od kojih se prve dvije javljaju na uzrastu učenika osnovne škole, jer je taj uzrast produktivan u razvoju istog. Shodno tome, jedan od najvažnijih zahtjeva nastave matematike jeste upravo taj da se kod učenika podstiče samostalni rad i logičko mišljenje. Ističe da učitelji u školi imaju veliku odgovornost jer različitim načinima rada treba da navode učenike, da ih asociraju, kako bi samostalno došli do rješenja nekog zadatka.

Kandidatkinja ističe da akcenat treba da se stavi na metode i tehnike rada kao ključne u podsticaju logičkog mišljenja u nastavi matematike jer među problemima nedovoljne efikasnosti matematičkog obrazovanja, u mlađim razredima osnovne škole, dominiraju neadekvatni metodički pristupi organizaciji nastave, prvenstveno neadekvatne metode učenja i poučavanja.

U prvoj tematskoj cjelini koja se sastoji od dva dijela, kandidatkinja Mirković detaljno objašnjava pojam logičkog mišljenja i njegov značaj uopšte kao i značaj istog u nastavi matematike.

U drugoj tematskoj cjelini koja se sastoji od trinaest dijelova (potpoglavlja), kandidatkinja objašnjava pojam metoda i tehnika koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike. Navodi brojne metode i tehnike i objašnjava ih. Takođe, navodi i veliki broj primjera.

U trećoj tematskoj cjelini, kandidatkinja Mirković navodi savremene metode za podsticanje logičkog mišljenja u nastavi matematike. Objašnjava savremene metode pojedinačno i navodi primjere kako bi na što bolji način istakla njihov značaj u nastavi matematike.

U četvrtoj tematskoj cjelini piše o informaciono-komunikacionim tehnologijama (ICT) u nastavi matematike u kombinaciji sa brojnim metodama. Piše da se multimedija ističe kao jedna od najprimjenjivijih informaciono-komunikacionih tehnologija, i to uglavnom PowerPoint. Navodi neke primjere koji jasno pokazuju njegov značaj.

U drugom poglavlju rada, u istraživačkom dijelu, kandidatkinja Mirković, definiše istraživački cilj na sljedeći način: Utvrditi zastupljenost i značaj raznovrsnih metoda i tehnika koje podstiču razvoj logičkog mišljenja u nastavi matematike, ispitivanjem stavova učitelja.

Odgovor na ovaj cilj dobila je pomoću sljedećih hipoteza istraživanja:

Glavna (H_g) glasi: Učitelji planiraju i primjenjuju raznovrsne metode i tehnike koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike.

H₁ - Učitelji smatraju da je logičko mišljenje najvažnija vrsta mišljenja u nastavi matematike.

H₂ - Učitelji najčešće primjenjuju metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja na časovima dodatne nastave i ponekad na časovima utvrđivanja.

H₃ - Učitelji koji ne primjenjuju metode koje podstiču logičko mišljenje i zaključivanje za razloge navode nedostatak vremena, nedostatak obučenosti za savremene metode koje misaono angažuju učenike i održavaju njihovu pažnju, nezadovoljstvo ishodom nastave (neuspjeh).

H₄ - Učitelji smatraju da je najpogodnija metoda za podsticanje logičkog mišljenja metoda rješavanja problema.

Uzorak čine učitelji osnovnih škola u Crnoj Gori, i to njih 96. Uzorak ovog istraživanja je namjerni uzorak iz populacije učitelja do petog razreda osnovne škole. Dobijene podatke, kandidatkinja Mirković, je klasifikovala i obradila u skladu sa ciljevima, hipotezama i zadacima ovog istraživačkog rada.

Prema dobijenim rezultatima, većina učitelja smatra da je izbor metoda rada u nastavi matematike veoma bitan i to njih 75 (78%) od 96 je na skali za ocjenu zaokružilo broj 5 (Veoma bitan). Može se zaključiti da učitelji, generalno, na teritoriji Crne Gore smatraju da je izbor metoda u nastavi matematike veoma bitan, što je veoma važna činjenica jer, samim tim, učitelji daju na značaju ovoj komponenti mišljenja i izboru metoda koje će podsticati razvoj iste.

Kada su u pitanju komponente mišljenja, istraživanje je pokazalo da pedeset dva učitelja (više od 50%) smatra da su sve komponente podjednako važne (logičko, apstraktno, stvaralačko, kritičko mišljenje). Samim tim, Hipoteza 1 (H₁), koja glasi „Učitelji smatraju da je logičko mišljenje najvažnija vrsta mišljenja u nastavi matematike” je odbačena, jer je najveći broj njih označio da su sve komponente mišljenja podjednako važne i napisao da kada su međusobno povezane daju najbolje rezultate. Na pitanje koliko često primjenjuju metode i tehnike koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike na časovima utvrđivanja nema učitelja koji su dali odgovor da rijetko primjenjuju ove metode, dok je onih koji ponekad to rade 30%, a onih koji uvijek primjenjuju metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja, na časovima utvrđivanja u nastavi matematike, 70%.

Većina učitelja, prema dobijenim podacima, i to njih 83%, se potpuno slaže da je primjena metoda i tehnika koje podstiču logičko mišljenje na časovima dodatne nastave, veoma važna.

Hipoteza 2 (H_2), koja glasi „Učitelji najčešće primjenjuju metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja na časovima dodatne nastave i ponekad na časovima utvrđivanja” je prihvaćena.

Naime, kandidatkinja piše da je važno istaći da su odgovori u pozitivnom kontekstu i za dodatnu nastavu i za časove utvrđivanja jer nam učitelji time potvrđuju da rade na tome da podstiču razvoj logičkog mišljenja i to ne samo kod učenika koji se ističu u znanju i sposobnostima i pohađaju dodatnu nastavu, već kod svih učenika na časovima utvrđivanja, što je veoma važno i značajno za savremenu nastavu. Učitelji za razlog zbog kojeg ne primjenjuju metode i tehnike koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike najviše navode nedostatak vremena, i to njih 68 (70%), zatim njih 19 (20%) ističe nedostatak obučenosti za savremene metode i tehnike koje misaono angažuju učenike i održavaju njihovu pažnju, kao i nezadovoljstvo uspjehom, odnosno postignutim ishodom (manje od 10%).

Hipoteza 3 (H_3), koja glasi „Učitelji koji ne primjenjuju metode koje podstiču logičko mišljenje i zaključivanje za razloge navode nedostatak vremena, nedostatak obučenosti za savremene metode koje misaono angažuju učenike i održavaju njihovu pažnju, nezadovoljstvo ishodom nastave (neuspjeh)” je djelimično prihvaćena, jer to nijesu jedini razlozi zbog kojih se ne primjenjuju ove metode. Oni navode nedostatak nastavnih sredstava, materijala, pomagala, ali i nezainteresovanost učenika, kao i loše predznanje, složenost zadataka koja utiče na motivaciju učenika, sastav učenika u jednom odjeljenju, zatim i to da nijesu svi nastavni sadržaji pogodni za primjenu ovih metoda, kao i nedovoljan broj časova pa se zbog toga moraju fokusirati na obradu novog gradiva.

Najveći broj učitelja je napisao da je metoda rješavanja problema najpogodnija za razvoj logičkog mišljenja u nastavi matematike, i to njih 40%, zatim njih 17% je napisalo ilustrativno-demonstrativnu, i 10% njih se opredijelilo za metodu praktičnih radova. Učitelji su navodili i ostale metode i tehnike, kao što su: metoda igre, šest šešira, mapa uma, brainstorming, tekst metoda, analiza i sinteza, indukcija i dedukcija.

Hipoteza 4 (H_4), koja glasi: „Učitelji smatraju da je najpogodnija metoda za podsticanje logičkog mišljenja metoda rješavanja problema”, je prihvaćena.

Takođe, naglašavamo i to da su učitelji, u upitniku, nakon napisane metode koju smatraju najpogodnijom za podsticanje logičkog mišljenja, u produžetku napisali da prave ili da bi trebali praviti kombinaciju raznovrsnih metoda u nastavi matematike jer je to najbolji način za postizanje

uspjeha. To nam opet daje pozitivnu ocjenu o učiteljima jer nam time daju do znanja, da, iako su naveli jednu, oni ipak na časovima kombinuju više metoda. Osim nje, glavna hipoteza koja glasi: „Učitelji planiraju i primjenjuju raznovrsne metode i tehnike koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike” je, takođe, prihvaćena.

Kandidatkinja Mirković navodi da su učitelji, na teritoriji Crne Gore, uglavnom zadovoljni ishodom nastave u kojoj primjenjuju metode i tehnike koje podstiču logičko mišljenje u nastavi matematike i to njih 66%, dok ima i onih koji su u potpunosti zadovoljni i to njih 29%. Ona navodi da se doprinos ovog rada ogleda u tome da će ovo istraživanje doprinijeti i u pogledu edukacije samih učitelja kako bi djelovali represivno i reagovali u pravo vrijeme.

Osim toga, uzimajući u obzir da su učitelji navodili i nedostatak obučenosti kao razlog zbog kojeg ne primjenjuju metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja, kandidatkinja Anđela Mirković daje preporuku da se ispituju njihova mišljenja o realizaciji stručnog usavršavanja (seminara), u njihovoj školi, na tu temu, kao i na temu u vezi komponenti mišljenja (pojedinačno), a samim tim i metoda i tehnika. Na taj način bi se možda podstaklo stručno usavršavanje učitelja i unaprijedio nastavni proces u školama u kojima je to potrebno.

Kandidatkinja Anđela Mirković je u svom master radu uspješno obradila temu iz metoda i tehnika za podsticanje logičkog mišljenja u nastavi matematike. Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Anđele Mirković, na temu: „Metode i tehnike za podsticanje logičkog mišljenja u nastavi matematike“, ispunjava normative koji važe za magistarske teze, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 22.06.2023. god.

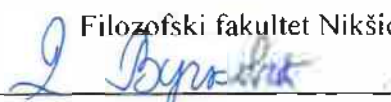
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRILJEP: 27. 6. 2023.			
ORG. JED.	BROJ	PRILOG	VRJEDNOST
01	1926		

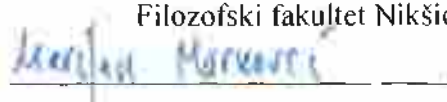
Komisija u sastavu:

Prof. dr Veselin Micanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Dijana Vučković, član

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Marijan Marković
PMF - Podgorica

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/3

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Metode i tehnike za podsticanje logističkog mišljenja u nastavi matematike** Anđele Mirković, studentkinje integrisanog akademskog studija Studijskog programa za obrazovanje učitelja na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Petra Novovića
Uloga oca u odrastanju dece – pedagoška perspektiva

I Z V J E Š T A J

Petar Novović je student postdiplomskih master studija na Studijskom programu za pedagogiju. Napisao je master tezu pod nazivom *Uloga oca u odrastanju dece – pedagoška perspektiva*. Tema rada je odobrena na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta (03.02.2022.) i odabrana komisija za njenu ocjenu u sastavu doc. dr Milica Jelić, dr Katarina Todorović i doc. dr Jovana Marojević (mentor). Kandidat je uspješno položio sve ispite predviđene nastavnim planom Master studija pedagogije. Nakon detaljnog pregleda master rada kandidata, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidata Novovića napisan je na 69 stranica teksta, uključujući i Priloge. U radu se Novović referirao na 52 jedinice nacionalne (budući da se rad bavi fenomenom očinstva i sa kulturološkog aspekta) i internacionalne, recentne i za tematiku neposredno relevantne literature, kojima se kritički služio u utemeljivanju teorijskih i metodoloških postavki ovog rada. Rad je strukturiran u sedam većih cjelina (Uvod, Teorijski okvir, Metodologija istraživanja, Prikaz i diskusija rezultata istraživanja, Zaključak, Literatura i Prilozi).

U Teorijskom okviru istraživanja, koji po obimu čini nešto manje od polovine ukupnog obima rada, Novović se detaljno bavi teorijskim utemeljivanjem svog rada, razrađujući kroz sedam poglavlja neke aspekte savremenog roditeljstva i očinstva. Svoj rad utemeljuje na ideji da je uključenost oca u vaspitanje u odgajanje djeteta multidimenzionalan koncept, i kao takvom mu i u istraživanju pristupa. Novović se u samom uvodu u teorijsku osnovu svog istraživanja osvrće i na tradicionalnu percepciju majke kao roditelja a oca kao stratelja koji u materijalnom smislu omogućava opstanak porodice, čime se, kako on smatra, zapravo diskriminušu oba roditelja.

U prvom poglavlju kandidat Novović polemše o različitim značenjima tradicionalne, patrijarhalne, industrijske, moderne nuklearne porodice, opisujući i njihov razvoj kroz istoriju. Posebnu pažnju posvećuje porodici na Balkanu, i u tom smislu konsultuje i neka od ključnih imena u oblasti etnopedagogije i etnopsihologije kao i studija porodice kod nas (Trebešani, Milić, Vuletić, Kapor-Stanulović i slično). U polemici o savremenoj porodici, Novović navodi nalaze koji upućuju na promjenu uloge žene i muškarca u društvu, pa tako i u porodičnoj zajednici, pa se tako u literaturi prepoznaje i pojam „novog očinstva“. U narednom poglavlju kandidat se bavi pitanjem brige roditelja o potrebama djeteta, i ističe i kako je i ta briga često bila

izvorom tradicionalne podjele prema majčinstvu odnosno očinstvu. Pozivajući se na Draganović i Šetu (2012), Novović ističe kako se danas o očevoj uključenosti govori u više domena – kroz kognitivne aktivnosti, tj. razmišljanje o djetetu, emocionalnu posvećenost i “vanjsko ponašanje” i interakcije kroz igru, čemu se dodaje briga o materijalnoj sigurnosti djeteta i podrška supruzi/majci.

I u vaspitnom smislu se uloga oca promijenila, prema istraživanjima koja su prikazana u tezi. Naime, u poglavlju 1.3. daje se, između ostalog, i kratak istorijat ženskih prava sa namjerom da se ukaže na to da je promjena uloge žene značajno doprinijela i novom doživljaju statusa oca u vaspitanju deteta. Novović se dalje, nakon uvodnih poglavlja u kojima sa različitih stanovišta uglavnom ukazuje na fenomen poimanja uloge majke i oca u odgoju i vaspitanju djeteta, bavi i pitanjem dokaza o važnosti očinske figure za razvoj i dobrobit djeteta. Najprije su postavljene različite tipologije očinstva i uloge oca, prema odabranim autorima (Sladović Franz, Branica, 2009, Sladović Franz, 2010, Berdica, 2015 i slično). Kada je riječ o uticaju oca na razvoj djeteta, Novović navodi rezultate istraživanja koji govore u prilogu uticaju oca na, između ostalog, kognitivni razvoj djeteta, izbor afektivnog partnera i kvalitet partnerskih odnosa djece/odraslih, samopouzdanje djevojčica/djevojaka, socio-emocionalnu stabilnost, adaptibilnost i zadovoljstvo u godinama mladosti.

U poglavlju 1.5. daje se pregled istorijskih promjena u sagledavanju uloge oca, uz navođenje karakterističnih pokazatelja za afirmaciju očinske uloge, poput zakonski prepoznatog bolovanja oca nakon rođenja djeteta, koje se desilo tek nedavne 2003. godine u Velikoj Britaniji, i slično. Istovremeno, prema istraživanju Malčić i saradnika (2021.), bez obzira na progres koji se desio kada je u pitanju odnos očeva i djece, i dalje je samopercepcija muškaraca kada su u pitanju njihove kompetencije u vaspitanju djece nepovoljna. Prema istraživanju (Kadrić, Fetić, 2019) o nivou uključenosti očeva u vaspitavanje djece u Srbiji, pokazuje se da je prisustvo majki u ukupnoj brizi o djeci i dalje značajno iznad zastupljenosti očinske posvećenosti, čak 68,7% u korist majki – Novović konstatuje kako dakle, “bez obzira na savremene težnje ka aktivnijoj ulozi oca, majke i dalje predstavljaju stožer i zaštitnice porodice” (teza, str. 26). U posljednjem teorijskom poglavlju rada, Novović se bavi nekim izazovima savremenog roditeljstva i očinstva, i ukazuje na značajne društvene fenomene poput *nestajanja ideje očinstva, depaternalizacije* (Berdica, 2013, Giddens, 2007) i sličnih.

U metodološkom dijelu master teze, ističe se kako je cilj istraživanja da se ispituju uloge oca u savremenoj porodici, i to iz ugla muškaraca i kroz njihovu autorefleksiju. Potreba da se očevima “da glas” (Tamis-Lemonda, Cabrera, 2008) da sami govore o svojoj ulozi i poziciji dolazi iz procjene i uvida kandidata Novovića da postoji manjak istraživanja koja nastoje da autentično govore iz perspektive oca, što Komisija prepoznaje i kao naročitu vrijednost ovog istraživanja. Svrha ovog istraživanja bila je da se ukaže na to koliko je važna uloga oca, ne nužno samo kao moralnog imperativa (Vejnović, 2022), već kao roditelja koji jednako učestvuje u svim aspektima života svog djeteta kao i majka. U skladu sa pomenutim imperativom davanja “glasa ocu”, kandidat se odlučio za kvalitativnu istraživačku paradigmu, konkretnije dubinski intervju, sa ključnim istraživačkim pitanjem koliko su i na koji način očevi danas, u našem društvu, uključeni u odrastanje djece, koje je operacionalizovano kroz pitanja koliko su očevi uključeni u

brigu oko odojčeta i koliko pomažu majkama, kakva je njihova samopercepcija vlastite uloge u pogledu roditeljskih kompetencija, naročito u odnosu na opseg istih obaveza majke, koliko vremena očevi provode sa djecom u razgovoru ili igri/aktivnostima i koliko su upoznati sa njihovim trenutnim interesima, da li majke doživljavaju očeve kao jednako kompetente roditelje i jednako odgovorne za dobrobit djeteta, da li postoje oblasti i uzrasti u kojima očevi učestvuju aktivnije u vaspitanju (ili manje) svoje djece i slična. Sva istraživačka pitanja su pažljivo odabrana, na osnovu literature, ne bi li se dobila kompletna slika uloge oca iz perspektive svih članova porodice, a ne samo subjektivni osećaj oca u odnosu na njegov praksu vaspitavanja. Uzorak ovog istraživanja činilo je 36 ispitanika (dominantno očeva, ali i majki i djece).

Prikaz i diskusija rezultata istraživanja predstavljena su 14 u poglavlja, a prema tematskim cjelinama koje su se izdvojile prilikom dubinske analize sadržaja koju je Novović poduzeo na transkribovanom materijalu intervjua, praćene originalnim isječcima iz razgovora sa ispitanicima.

Istaći ćemo samo neke od ključnih nalaza istraživanja:

- Očevi su danas upućeni u socijalni i emotivni svijet djeteta mnogo više nego što je to ranije bio slučaj, pa čak i oni koji su ostajali uporni u svojoj namjeri da očuvaju davnašnje vrednosti i da se pozicioniraju u odnosu na odgoj “iza majke” kako bi zadržali stereotipno mušku ulogu (Stanojević, 2015).
- Mladi očevi su bili otvoreniji i posvećeniji odgoju, u smislu intenzivnijeg bavljenja djecom, nego što je to bio slučaj kod starijih očeva, što Novović prepoznaje kao sve veći uticaj zapadnih vrijednosti kod mladih naraštaja, a što je saglasno i sa nekim drugim istraživanjima (na primjer, Draganović, Šeta, 2012).
- Podjela uloga više nije tako jasno određena pa se roditelji, prema nalazima istraživanja, smjenjuju u brizi oko djece, i u domenu “nagrade i kazne”, ili kako je to Novović nazvao u kodovima koje je napravio prilikom obrade transkripata: *ko je dobar, a ko loš policajac?! Prema nalazima istraživanja, očevi su pokazali drastično različite stavove po pitanju kažnjavanja, uopšte se ne vodeći nekim namenutim aktuelnim pedagoškim pravilima, već su se isključivo oslanjali na svoje rezonovanje i iskustvo koje su sami stekli odrastajući. Novović konstatuje kako „baš taj aspekt pokazuje sudar tradicije i aktuelnog, koje možemo osetiti u jednoj urbanoj sredini na Balkanu, koja je dijalektiku bitisanja prihvatila kao standard, pa su tako i pojedinci, ali i porodice podložni različitim uverenjima, ali i podozrenju prema novonastalim metodama s jedne strane, kao i potpunom otuđivanju od sopstvenih tradicionalnih vrednosti“ (teza, str. 60).*
- Prema nalazima istraživanja, stavovi jednog samohranog oca koji je bio dio uzorka nisu radikalno odstupali od stavova ostalih očeva, osim kod onih koji su se pozivali na “red” i “tradiciju”, što nam je pokazalo da tvrdi stavovi i isuviše ograničenja uvjerenja ne mogu da se primijene u situacijama kao što je situacija samohranog roditeljstva, zaključuje Novović.
- Iako je u teorijskom dijelu rada Novović polemisao o nekoliko “tipova” očeva koji postoje u savremenom društvu (Sladović Franz, Branica, 2009), on ističe da njegovo istraživanje otkriva da se ne može izjednačiti uključenost roditelja, posebno očeva u

odgajanje djece sa pukim prisustvom, iz prostog razloga što taj izbor koji muškarac pravi stvara dugotrajne posljedice na život djeteta. U prilog tome Novović dodaje i činjenicu da su djeca čiji su očevi posvećeniji bila otvorenija da razgovaraju, pokazala su i bogatiji rječnik i više samopouzdanja, a što je pomenuto kao značajan nalaz i u pregledu srodnih istraživanja.

- Novović ističe kao zanimljivo da je samo jedan aspekt vaspitanja djece prilično jednoglasno proglašen kao “očev teren”, a to je igra (kako se pokazalo i u drugim istraživanjima, na primjer, Obradović-Čudina, 2006). On objašnjava da se prema nalazima istraživanja uloga oca u igri tumači kao ona koja se suprotstavlja najodgovornijoj od svih uloga – roditelja, zaštitnika djeteta, na osnovu koje se zapravo majka delegira kao primarni staratelj, a otac kao sekundarni. Novović poentira kako je ovo možda i jedan od razloga nepovoljne procjene o svojoj roditeljskoj kompetenciji kod očeva, što su pokazala i neka druga istraživanja (na primjer, Malčić i sar., 2021).

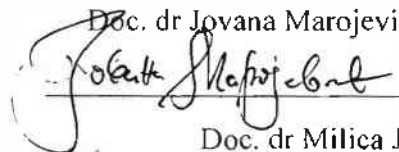
Ovi i slični nalazi prikazani su i uz potkrepljivanje originalnim isječcima iz razgovora sa ispitanicima, uz komentarisanje srodnosti ili odstupanja u odnosu na već postojeće nalaze drugih istraživanja.

Na osnovu svega iznesenog Komisija zaključuje da master rad kandidata Petra Novovića, *Uloga oca u odrastanju dece – pedagoška perspektiva* zadovoljava sve kriterijume koji se odnose na master teze, u teorijskom i metodološkom smislu, pa se predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da se odobri usmena odbrana ovog rada.

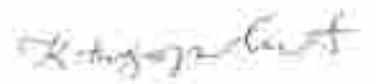
Nikšić, 22.06.2023.

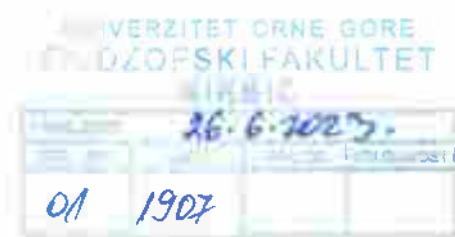
Komisija u sastavu:

Doc. dr Jovana Marojević, mentor

Doc. dr Milica Jelić, član

Dr Katarina Todorović, član

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/4

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Uloga oca u odrastanju dece – pedagoška perspektiva** Petra Novovića, studenta Studijskog programa za pedagogiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Odlukom Vijeća Filozofskog fakulteta, imenovana je komisija za ocjenu master rada, pod naslovom: *Identifikacija matematičke darovitosti u prvom razredu osnovne škole*, kandidatkinje Mehide Đurović.

U skladu sa članom 29, stav 1, Pravila studiranja na postdiplomskim studijama, komisija podnosi sljedeći

IZVJEŠTAJ

Mehida Đurović, studentkinja master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je master rad na temu: „Identifikacija matematičke darovitosti u prvom razredu osnovne škole“.

Tema ovog master rada je odobrena 08.12.2021. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta. Odobrena je komisija za njegovu ocjenu u sastavu: prof. dr Veselin Mićanović, Filozofski fakultet - Nikšić; prof. dr Biljana Maslovarić, Filozofski fakultet - Nikšić; prof. dr Dijana Vukčević, Filozofski fakultet - Nikšić.

Kandidatkinja je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom master studija za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Nakon pregleda rada, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidatkinje Mehide Đurović, pod nazivom *Identifikacija matematičke darovitosti u prvom razredu osnovne škole*, napisan je na 69 strana u Times New Roman fontu sa proredom 1,5. Rad je struktuiran u dvije cjeline: teorijski i metodološki dio, koje su tematski operacionalizovane u odgovarajuće manje i uže oblasti.

Nakon uvodnih razmatranja, teorijski dio rada je strukturiran u četiri tematske cjeline, i to: Definisanje darovitosti, Karakteristike darovite djece, Identifikacija darovitih učenika u nastavi matematike, Uloga učitelja/vaspitača u identifikaciji i radu sa matematički darovitim učenicima u prvom razredu osnovne škole.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja Mehida Đurović ističe da se darovita djeca mnogo ne razlikuju od druge djece. Darovitoj djeci je potrebno prihvatanje, podrška i ljubav, kao i mogućnost da rastu u prirodnom okruženju, bez ikakvih povlastica. Darovita djeca posjeduju visok intelektualni potencijal, te kao takva posjeduju i izvjesne prednosti, ali se takode susreću sa određenim izazovima i problemima. Kandidatkinja Đurović ističe određene osobine koje posjeduju darovita djeca, poput nestrpljivosti i perfekcionizma. Suština ovog rada se temelji na teorijskim činjenicama o darovitosti uopšte, ali s posebnim akcentom na matematiku. Prvi razred osnovne škole predstavlja prelazni životni period, kako djeteta tako i najbliže djetetove okoline. Izuzetno je važno obratiti pažnju upravo na ovaj prelazni period u životu djece, jer im je tada neophodna pomoć i podrška. Zadatak vaspitača/ce i učitelja/ce je da sistematski posmatraju svoje učenike kako bi uočili i prepoznali njihove želje, potrebe i talente.

U prvoj tematskoj cjelini, kandidatkinja iznosi brojne definicije darovitosti. Kako se često čuju termini darovita, talentovana i kreativna djeca, sve se češće poistovjećuju sa prosječnom djecom. Zapravo, činjenica je da su darovita djeca mnogo češća pojava nego što većina ljudi misli. Darovita djeca su zastupljena među nama, u našim zajednicama, u školama. Federalna definicija navodi da su darovita djeca ona koja su identifikovana od strane profesionalno kvalifikovanih osoba, i koja su zbog svojih izvanrednih sposobnosti sposobna za visoka postignuća. Ova djeca se školuju po izmijenjenim obrazovnim programima. Nacionalna asocijacija za darovitu djecu SAD-a navodi da darovita djeca pokazuju izuzetan nivo postignuća u jednoj ili više sljedećih oblasti: opšta intelektualna sposobnost, specifična akademska sposobnost, kreativno razmišljanje, sposobnost vođstva i vizuelne ili umjetničke umjetnosti.

Definicije darovitosti nam pokazuju da se darovitost postepeno otkriva, te da se kultiviše i razvija. Većina država povezuje nivo inteligencije sa stepenom darovitosti. Podaci pokazuju da su osobe sa IQ od 120 do 125 potencijalno darovite.

U drugoj tematskoj cjelini, kandidatkinja navodi karakteristike darovite djece. Iako su darovita djeca dio velike heterogene grupe, ipak imaju zajedničke karakteristike. Neke od

karakteristika su: neobična budnost pažnje od najranijeg djetinjstva, dobra memorija, bogat rječnik, emotivna dubina i empatija, sanjarenje, visok stepen radoznalosti i sl. Darovita djeca ranije počinju da govore, ljubopitljiva su i uživaju u upijanju novih informacija. Ova djeca često vide svijet na drugačiji način od ostale djece. Često su nestrpiva u želji za novim avanturama. Njihova koncentracija je intenzivna, primjećuju detalje. Darovitu djecu karakteriše i pojačana prenadražljivost, odnosno preosjetljivost na impulse oko njih. Darovita djeca se susreću sa određenim problemima. Često djeca mogu biti neshvaćena, odbačena zato što su drugačija.

U trećoj tematskoj cjelini izdvojene su sljedeće podcjeline: Metode identifikacije darovitih učenika, Identifikacija od strane učitelja/vaspitača, Grupni testovi postignuća, Mjerenje inteligencije. Matematika je kao nauka veoma pogodna za privlačenje darovitih učenika, zbog svoje logičke structure. Autori matematičku darovitost određuju kao skup sljedećih sposobnosti: numeričke sposobnosti, sposobnost pamćenja i planiranja, prostorna orijentacija i sposobnost logičkog zaključivanja i uočavanja veza. Brojna istraživanja pokazuju da djeca koja su u ranom djetinjstvu pokazivala pasivnost i inhibiciju, kasnije su postali matematičari i fizičari. Darovita djeca su, po nekim drugim navodima, ona djeca koja brže uče i rješavaju zadatke od svojih vršnjaka. Učitelji smatraju da su darovita djeca ona djeca koja pokazuju bolja postignuća u matematici, koja brže rješavaju zadatke bez pomoći nastavnika, te djeca koja logički razmišljaju.

Nije uvijek lako uočiti darovitu djecu, jer svako dijete posjeduje jedinstven stil učenja. Tako se može desiti da učitelji ne uoče odmah darovito dijete, jer se stil djetetovog usvajanja i pokazivanja znanja ne poklapa sa stilom koji učitelji primjenjuju. Kada traže matematički darovite učenike, škole uglavnom koriste grupna mjerenja postignuća, grupne testove inteligencije, koji se mogu izvesti na 20 učenika, i koji daju rezultate sa nacionalnim normama predstavljenim u procentima. Proces identifikacije darovitih učenika obično počinje napomenom od strane roditelja ili učitelja putem grupnih testova postignuća. Kako bi učitelji i vaspitači validno i razumno identifikovali darovite učenike, potrebna im je specijalna obuka ili dodatni časovi edukacije o ovoj temi.

Najčešća metoda identifikacije matematički darovitih učenika su grupni testovi postignuća. Ovi grupni testovi ocjenjuju učenike objektivno, i mjere ono šta je dijete već naučilo. Ističe se i metoda individualnog testiranja. Ova metoda pokazuje koliko je neko dijete kreativno u određenim oblastima.

Kandidatkinja Đurović u četvrtoj tematskoj cjelini apostrofira ulogu učitelja/vaspitača u identifikaciji i radu sa matematički darovitim učenicima u prvom razredu osnovne škole. U obrazovnoj praksi, identifikacija djece koja su potencijalno darovita, često se snažno oslanja na nominaciji od strane učitelja. Kriterijumi za učitelje da identifikuju učenike kao nadarene, uglavnom se zasnivaju na kognitivne (inteligencija i postignuća) i nekognitivne faktore (motivacija, kreativnost i ličnost). Većina učitelja ne uspije da prođe obuku u vezi sa darovitim učenicima, te se zaključuje da darovite učenike najefikasnije mogu identifikovati daroviti učitelji. Postoji niz opštih teorijskih modela darovitosti koji bi mogli uključiti okvir za objašnjenje matematičke darovitosti. Neki od najznačajnijih modela su Ganjeov diferencirani model darovitosti, Renzulijev tripartitni model i Ciglerov aktiotopski model darovitosti. Kompetencije koje nastavnik treba da posjeduje su: znanje o sadržaju, znanje o pedagoškom sadržaju i generičko pedagoško znanje.

U metodološkom dijelu rada, kandidatkinja Mehida Đurović, definiše istraživački cilj na sljedeći način: Uočiti i definisati najlakši, ali i najefikasniji način kojim će se vršiti rana identifikacija matematičke darovitosti kod učenika prvog razreda osnovne škole.

Definisana je glavna istraživačka hipoteza:

- Pretpostavlja se da učitelji i vaspitači mogu uspješno identifikovati matematički darovite učenike u prvom razredu osnovne škole.

Istraživanje je realizovano na uzorku od 120 učitelja i vaspitača iz Bara, Ulcinja, Herceg Novog i Podgorice. Kako bi istraživanje bilo u cjelini objektivno i relevantno, primjenjene su sljedeće tehnike: anketiranje, intervjuisanje i posmatranje, te u skladu s tim sljedeći instrumenti: anketni upitnik, grupni intervju i ček lista.

Anketiranjem učitelja i vaspitača, kandidatkinja je došla do saznanja da 51,66% ispitanika navodi da su učenici u velikoj mjeri zainteresovani za nastavu matematike. Da su učenici zainteresovani u dovoljnoj mjeri ističe 35,83% ispitanika, a svega 12,5% ispitanika ističe da su učenici u nedovoljnoj mjeri zainteresovani za nastavu matematike. Dobljeni rezultati pokazuju da 25% ispitanika jednom sedmično primjenjuje diferencijaciju u okviru redovnog časa matematike, dok dva puta mjesečno diferencijaciju primjenjuje 51,66% ispitanika. Svega 23,33%

ispitanika diferencijaciju u nastavi matematike primjenjuje jednom mjesečno. Daljim istraživanjem i anketiranjem došlo se do informacija da 52,5% ispitanika navodi da daroviti učenici pokazuju veće interesovanje za matematiku u odnosu na njihove vršnjake, dok 34,16% ispitanika navodi da daroviti učenici uživaju u rješavanju matematičkih problema, a svega 13,33% ispitanika ističe da matematički nadarena djeca stalno postavljaju pitanja vezana za matematiku. Ovo su ujedno indikatori kojima se učitelji i vaspitači služe pri identifikovanju matematičko darovitih učenika.

Kandidatkinja Đurović je u radu istakla rezultate dobijene intervjuisanjem. Kada je u pitanju stručna osposobljenost učitelja i vaspitača za identifikaciju matematički darovitih učenika, rezultati pokazuju sljedeće:

- 45% učitelja i vaspitača je pohađalo seminare vezane za darovitu djecu;
- 30% se stručno osposobljava kroz i tokom prakse;
- 25% smatra da se nedovoljna pažnja poklanja stručnom usavršavanju nastavnika.

Kroz intervju se došlo do saznanja da veliki dio (40%) ispitanika zaključuje da je neko dijete matematički darovito na osnovu toga što dijete ispoljava visok stepen interesovanja za učenje matematike, te da je za darovite učenike najprikladnije koristiti dodatnu nastavu kao oblik rada za njegovanje darovitosti. Kada je u pitanju saradnja učitelja/vaspitača sa stručnim saradnicima, najveći broj ispitanika ističe da je nedovoljna uključenost pedagoško-psihološke službe.

Tokom posmatranja vaspitno-obrazovnih aktivnosti, kandidatkinja je percipirala da su učenici u velikom procentu aktivni na času matematike, te da su postavljeni zadaci izazvali veliku pažnju kod učenika. Izdvaja se opažanje koje prenosi činjenicu da učenici nijesu imali veliki broj prilika da rješavaju slične zadatke, što se moglo zaključiti na osnovu sadržaja pitanja postavljenih učiteljima/vaspitačima.

Kandidatkinja Mehida Đurović je u svom master radu uspješno razmotrila temu iz sadržaja oblasti Matematike. Tokom izrade master rada kandidatkinja je pokazala samostalnost i sistematičnost, navodeći argumentaciju koja svjedoči o kvalitetu i inovativnosti master rada na temu koja je izuzetno aktuelna i značajna.

Komisija konstatuje da master rad kandidatkinje Mehide Đurović na temu „*Identifikacija matematičke darovitosti u prvom razredu osnovne škole*“ ispunjava normative koji važe za master radove, te predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, 20. juna 2023. god.

Komisija, u sastavu:

Prof. dr Veselin Mićanović, mentor

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Biljana Maslovarić, član

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Dijana Vukčević, član

Filozofski fakultet Nikšić

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET
NIKŠIĆ

PRIJEMO: 26-6-2023.			
DRG. JED.	IMEN	PRILOG	VAJEDNOST
01	1908		

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/5

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici od 30.06.2023. godine donijelo

ODLUKU

I

Usvaja se izvještaj Komisije za ocjenu master rada „Identifikacija matematičke darovitosti u prvom razredu osnovne škole“ Mehide Đurović, studentkinje master studija na Studijskom programu za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/5

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Identifikacija matematičke darovitosti u prvom razredu osnovne škole** Mehide Đurović, studentkinje master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Mirsade Čekić

I Z V J E Š T A J

Mirsada Čekić, studentkinja sa Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je završni rad na temu **Stavovi vaspitača prema reformskim rješenjima u predškolskim institucijama**. Tema ovog rada je odobrena 04.11. 2020. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Tatjana Novović, prof.dr Biljana Maslovarić i prof.dr Nada Šakotić.

Kandidatkinja M.Čekić je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Nakon detaljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi slijedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja obuhvatno, oslanjajući se na relevantne teorijsko-naučne modele razmatra temeljna prolazišta savremenog koncepta predškolstva i modela ranog djetinjstva. Budući da je u fokusu njenog proučavanja savremeni predškolski koncept, zasnovan na socio-konstruktivističkom pristupu i modelu otvorenog sistema vrtića, Čekić analizira sve konstitutivne komponente pomenutog institucionalnog ustrojstva. U tom smislu, posebno sagledava razloge prelaska sa tradicionalnog, školarizovanog, preskriptivno kreiranog koncepta rada, usmjerenog na odraslog, na otvoreni, participativni, umreženo-interakcijski način rada, sa djetetom u središtu pedagoškog procesa. U izmijenjnom konceptu rada, kandidatkinja ističe da je i uloga vaspitača, kao vodećeg kreatora vaspitno-obrazovnog ambijenta u predškolskoj ustanovi, znatno složenija. Vaspitači koji rade sa djecom na ovom uzrastu, primjenjuju sve više inovativnih, interaktivnih metoda koje su usmjerene na potrebe i mogućnosti djeteta, nastojeći da individualizuju vaspitno-obrazovni proces na što optimalniji način. Vaspitači kreiraju i organizuju aktivnosti u saradnji sa roditeljima, stručnim saradnicima, lokalnom zajednicom i ostalima koji na poseban i drugačiji način, kroz mnogobrojne i inovativne aktivnosti, mogu da doprinesu razvoju sposobnosti i interesovanja djeteta predškolskog uzrasta. To omogućava kurikulum kreiran kao

otvoreni, fleksibilni pregled ciljeva i predloženih aktivnosti u okviru sedam područja učenja. Tako koncipirani program prilagođava se konkretnom kontekstu institucije i njenih aktera. U tom smislu, vaspitači kao profesionalci imaju punu autonomiju, koja od njih iziskuje visok nivo stručne i kompetentne slobode i prava na izbor jedinstvenih sadržaja u radu. M. Čekić u svom radu analizira istaknute prednosti ovakvog predškolskog koncepta, ali se ozbiljno bavi i izazovima koje novi model rada nameće vaspitačima, djeci, roditeljima, saradnicima. Posebno se pozivajući na Bronfenbrennerov (1998) bioekološki model, M. Čekić obrazlaže potrebu nužne povezanosti između različitih sistema, od autosfere, do makrosistemskih determinanti, sa djetetom u centru tog prepleta. Upravo u tom modelu, Čekić nalazi ključno uporište za ovako oblikovani model predškolske institucije, u kojem su spoljni i unutrašnji akteri nužno povezani i u kontinuiranoj interakciji. U tom referentnom okviru i kurikulum je nužno elastičan, otvoren, podatan za interpretacije i "odmotavanja" u konkretnom ambijentu, izgrađenom od specifičnih okolnosti i nosilaca različitih odgovornosti i nadležnosti.

U drugom dijelu rada, kandidatkinja Čekić, na osnovu definisanog predmeta, cilja, zadataka definiše hipoteze istraživanja i obrazlaže izbor metodološkog referentnog okvira istraživanja.

U polazištu metodološkog koncepta, M.Čekić definiše vodeći istraživački cilj, koji glasi: Utvrditi stavove vaspitača prema temeljnim rješenjima projektovanim u aktuelnom referentnom konceptu crnogorskog predškolskog vaspitanja i obrazovanja (otvoreni program, rad po centrima i individualizovani rad, partnerstvo sa roditeljima i zajednicom u predškolskim ustanovama). U skladu sa ovako definisanim ciljem, postavljena je glavna hipoteza, operacionalizovana kroz pet podhipoteza. U metodološkom kvalitativno-kvantitativnom istraživačkom okviru, kandidatkinja definiše metode i tehnike, a potom i istraživačke instrumente, pomoću kojih testira projektovane hipoteze. Primjenjujući tehniku anketiranja i anketni upitnik kandidatkinja ispituje stavove i mišljenja vaspitača o ključnim aspektima reformisanog koncepta predškolskog vaspitanja i obrazovanja, koje impliciraju fleksibilniji radni ambijent, individualizovani kurikulum, autonomiju vaspitača i djece, uključivanje roditelja, predstavnika lokalne zajednice. Analizirajući prikupljenu empirijsku evidenciju, Čekić konstatuje da je glavna hipoteza potvrđena. Zaključuje da vaspitači imaju u vidu potrebu kontinuiranog profesionalnog usavršavanja, inoviranja vaspitnih postupaka i metodskih strategija u radu sa djecom predškolskog uzrasta, u cilju punog afirmisanja reformskih intencija.

Čekić M. konstatuje da je ključna istraživačka hipoteza potvrđena, detaljno obrazlaže i argumentuje sve podhipoteze, a u zaključku jasno definiše preporuke za efikasniju afirmaciju reformskih ciljeva u savremenom crnogorskom predškolskom kontekstu. Kao ključne manjkavosti aktuelnog sistema, Čekić izdvaja prekobrojne vaspitne grupe, nedoslednu primjenu

reformskih principa u praksi, nedostatne kompetencije vaspitača u nekim sferama, nedostajući nivo motivacije za rad, u kome nedostaje didaktički materijal, oprema, prostor. Takođe, ističe i problem nedovoljno zainteresovanih roditelja za kreiranje ambijenta podrške djeci i svim učesnicima.

Na osnovu navedenog, Komisija sa zadovoljstvom konstatuje da magistarski rad kandidatkinje Mirsade Čekić, na temu: **Stavovi vaspitača prema reformskim rješenjima u predškolskim institucijama**, ispunjava normative koji važe za magistarske radove, te stoga predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, jun, 2023.god.

Komisija u sastavu:

Prof. dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Biljana Maslovarić

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Nada Šakotić

Filozofski fakultet Nikšić

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/6

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Stavovi vaspitača prema reformskim rješenjima u predškolskim institucijama** Mirsade Čekić, studentkinje master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET – NIKŠIĆ

VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu magistarskog rada Irene Boljević

I Z V J E Š T A J

Irena Boljević, studentkinja sa Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu u Nikšiću, uradila je završni rad na temu **Uloga vaspitača u procesu unapređivanja predškolske vaspitno-obrazovne prakse**. Tema ovog rada je odobrena 04.11. 2020. godine na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta i odabrana komisija za njegovu ocjenu, u sastavu: Prof. dr Tatjana Novović, prof.dr Biljana Maslovarić i prof.dr Nada Šakotić.

Kandidatkinja Boljević je uspješno položila ispite predviđene nastavnim planom i programom Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje. Nakon detaljnog pregleda rada, Komisija Vijeću podnosi slijedeći izvještaj.

U uvodnom dijelu rada, kandidatkinja opsežno i teorijski-naučno argumentovano razmatra temeljne pretpostavke savremenog koncepta predškolstva i modela ranog djetinjstva. Pozivajući se na relevantne uporišne naučne koncepte Pijažea, Vigotskog, Brunera i drugih teoretičara i istraživača dječjih razvojnih kapaciteta, kandidatkinja Boljević obrazlaže značaj primjerenog, stručnog i individualizovanog pristupa djeci u organizovanom sistemu predškolskih ustanova. Stoga je u užem predmetnom fokusu kandidatkinje, stručna i profesionalna uloga vaspitača, kao vodećih kreatora vaspitno-obrazovnog ambijenta u predškolskoj ustanovi. U tom smislu ona ističe da je nužno razvijati kompetencije vaspitača u tri ključne sfere:

- pedagoške kompetencije, koje omogućavaju vaspitačima da cjelishodnije ostvaruju svoju vaspitno-obrazovnu ulogu,
- personalne kompetencije, koje vaspitačima pomažu da budu introspektivni, organizovani, da kontinuirano sprovode samo/evaluaciju i revidiraju vlastite pedagoške postupke, motivišući djecu i kreirajući pozitivnu i konstruktivnu klimu međusobne podrške;
- komunikacijske kompetencije, koje omogućavaju vaspitačima da jasno iznose ideje, prijedloge, primjereno uzrastu djece, uočavajući pravovremeno smetnje u komunikaciji i radeći na uspostavljanju konstruktivnih i kooperativnih odnosa u grupi.

Boljević naglašava, pozivajući se na Đurić, D. (2009) da je značaj kompetentnosti vaspitača za uvođenje promjena u vaspitno-obrazovni rad predškolskih ustanova, kao i važnost posjedovanja organizacionih i kooperativnih sposobnosti za realizovanje određenih aktivnosti, neupitna i od posebnog značaja. Kvalitet profesionalnog razvoja vaspitača predstavlja, nesumnjivo suštinsko polazište unapređenja kvaliteta rada predškolske ustanove. Pritom, zapaža I. Boljević, kompetencije vaspitača treba da budu usklađene sa potrebama vaspitno-obrazovne prakse. Prema autorki Maksimović (1996) stručno usavršavanje treba da obuhvati programe za inicijalno nastavničko obrazovanje, programe nastavničkog obrazovanja za sticanje višeg nivoa, specijalne i kratke kurseve i sl. Kandidatkinja obrazlaže da način realizacije stručnog usavršavanja nastavnika predstavlja jedan od glavnih kriterijuma prema kojem se diferenciraju oblici, sredstva i metode koje će prilikom usavršavanja biti primjenjivane. Pritom navodi različite klasifikacije modela stručnog usavršavanja, oslanjajući se na relevantne izvore i autore, koji su se bavili ovom problematikom. Kandidatkinja posebno u radu govori o potrebi usavršavanja timskih vještina vaspitača. Pavičić (2012) navodi da članovi tima mogu uspješno saradivati ako posjeduju komplementarna znanja i vještine koje treba da usmjere ka nekom pojedinačnom cilju, za čiju će se realizaciju smatrati odgovornim svi članovi tima, kako na individualnom, tako i na kolektivnom nivou. Takođe, jedna od značajnih kompetencija vaspitača odnosi se na sposobnost i istrajnost obavljanja evaluacije i samovrednovanja, koja će, prema Antonijeviću (2013) doprinijeti da vaspitač

kreira plan stručnog usavršavanja, koji će biti u funkciji kvalitetnijeg ličnog profesionalnog razvoja.

U drugom dijelu rada, kandidatkinja Boljević, na osnovu definisanog predmeta, cilja, zadataka definiše hipoteze istraživanja i obrazlaže izbor metodološkog referentnog okvira istraživanja.

U polazištu metodološkog koncepta, I. Boljević definiše vodeću istraživačku hipotezu: *Pretpostavlja se da vaspitači posjeduju ključne pedagoške i komunikacijske kompetencije potrebne za mijenjanje i unapređivanje vaspitno-obrazovne prakse u predškolskim ustanovama.* Glavnu hipotezu Boljević operacionalizuje kroz šest podhipoteza. U metodološkom kvalitativno-kvantitativnom istraživačkom okviru, kandidatkinja definiše metode i tehnike, a potom i istraživačke instrumente, pomoću kojih testira projektovane hipoteze. Primjenjujući tehniku anketiranja i anketni upitnik, kandidatkinja ispituje stavove i mišljenja vaspitača o ključnim aspektima profesionalnog statusa vaspitača u praksi predškolskih ustanova, njihovom kvalitetu rada, nivou kompetencija i izazovima na koje nailaze u prezentnom kontekstu. U svrhu obuhvatnijeg uvida u istraživački predmet, kandidatkinja Boljević primjenjuje i poslustruirani intervju, koji je realizovala sa stručnim saradnicima. Analizirajući prikupljenu empirijsku evidenciju, Boljević konstatuje da je glavna hipoteza potvrđena. Zaključuje da vaspitači imaju u vidu potrebu kontinuiranog profesionalnog usavršavanja, inoviranja vaspitnih postupaka i metodskih strategija u radu sa djecom predškolskog uzrasta. U kontekstu savremenih naučnih saznanja o potencijalima ranog djetinjstva, individualnih razlika, koje su neupitne u okviru razvojnih univerzalija, vaspitači imaju visok nivo odgovornosti da odgovore što efikasnije na ozbiljne profesionalne zahtjeve prakse.

Boljević konstatuje da je ključna istraživačka hipoteza prihvaćana, detaljno obrazlaže i argumentuje sve podhipoteze, a u zaključku jasno markira i preporuke za unapređenje sistema profesionalnog usavršavanja vaspitača u savremenom crnogorskom predškolskom kontekstu.

Na osnovu navedenog, Komisija konstatuje da magistarski rad kandidatkinje Irene Boljević, na temu: **Uloga vaspitača u procesu unapređivanja predškolske vaspitno-obrazovne prakse**, ispunjava normative koji važe za magistarske radove, te stoga

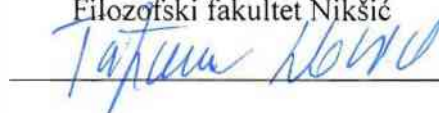
predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da odobri usmenu odbranu ovog rada.

Nikšić, jun, 2023.god.

Komisija, u sastavu:

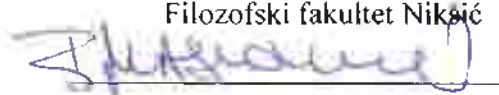
prof. dr Tatjana Novović

Filozofski fakultet Nikšić

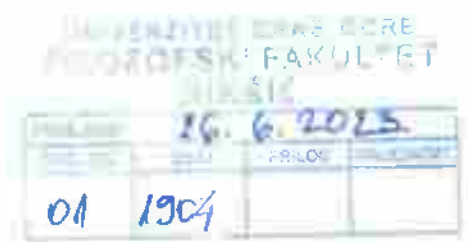
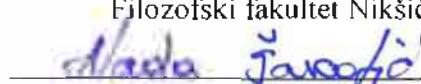
Prof. dr Biljana Maslovarić

Filozofski fakultet Nikšić

Prof. dr Nada Šakotić

Filozofski fakultet Nikšić

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/7

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Uloga vaspitača u procesu unapređenja predškolske vaspitno-obrazovne prakse** Irene Boljević, studentkinje master studija Studijskog programa za predškolsko vaspitanje i obrazovanje na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović

UNIVERZITET CRNE GORE
FILOZOFSKI FAKULTET NIKŠIĆ
VIJEĆU FILOZOFSKOG FAKULTETA

Komisija za ocjenu master rada Marijane Đukić

Faktori podložnosti adolescenata vršnjačkom pritisku

I Z V J E Š T A J

Marijana Đukić je student postdiplomskih master studija na Studijskom programu za pedagogiju. Napisala je master tezu pod nazivom *Faktori podložnosti adolescenata vršnjačkom pritisku*. Tema rada je odobrena na sjednici Nastavno-naučnog vijeća Filozofskog fakulteta (31.11.2022.) i odabrana komisija za njenu ocjenu u sastavu doc. dr Milica Jelić, dr Katarina Todorović i doc. dr Jovana Marojević (mentor). Kandidatkinja je uspješno položila sve ispite predviđene nastavnim planom Master studija pedagogije. Nakon detaljnog pregleda master rada kandidatkinje, Komisija podnosi Vijeću sljedeći izvještaj.

Master rad kandidatkinje Đukić napisan je na 82 stranica teksta, uključujući Literaturu i Priloge. U radu se kandidatkinja referirala na 32 jedinica recentne i za tematiku neposredno relevantne literature, kojima se veoma kritički služila u utemeljivanju teorijskih a kasnije i metodoloških postavki ovog rada. Rad je strukturiran u sedam većih cjelina (Uvod, Teorijski okvir istraživanja, Metodološki okvir istraživanja, Prikaz rezultata istraživanja i diskusija o dobijenim rezultatima, Zaključak i preporuke, Literatura i Prilozi).

U Teorijskom dijelu rada kandidatkinja Đukić teorijski elaborira ključne koncepte na kojima se njen rad temelji, dajući istovremeno i pregled srodnih istraživanja za svaki od pomenutih koncepata: vršnjački odnosi u adolescenciji, vršnjačka grupa, vršnjački pritisak i njegova obilježja, te faktori podložnosti adolescenata vršnjačkom pritisku.

Kada su u pitanju vršnjački odnosi u adolescenciji, kandidatkinja Đukić najprije daje prikaz osnovnih elemenata odnosa u adolescenciji, sa naročitim naglaskom na adolescentska prijateljstva. Pozivajući se na Hartupovo bavljenje prijateljstvima u adolescenciji, ona ističe nekoliko važnih funkcija prijateljstava u ovom dobu: vršnjaci su emocionalni resursi za zabavu i adaptaciju na stres; - vršnjaci su kognitivni resursi za rješavanje problema i prikupljanja znanja (vršnjačko podučavanje, saradničko učenje, vršnjačka saradnja i modelovanje); - vršnjaci su socijalni resursi za razvoj i upotrebu/vježbanje osnovnih socijalnih vještina (komunikacija, saradnja); - vršnjaci su nosioci budućih odnosa. Iz svega navedenog je jasno kako su vršnjački odnosi u adolescenciji, a naročito prijateljski, izrazito važan faktor socijalitacije, što potvrđuju mnogi autori, a ujedno i značajan kontekst za pojavu vršnjačkog pritiska.

Vršnjačka grupa, takođe, ima snažan uticaj na razvoj adolescenta. Po pravilu je karakteriše povezanost članova uzajamnom simpatijom, kako ističe Rot (2010). Kandidatkinja daje pregled različitih tipova grupa, i njihovih specifičnosti, prema različitim autorima (Wenar, 2003, Kapor-Stanulović, 2007). Pregledom odgovarajuće literature i istraživanja, Đukićeva ističe saglasnost autora u ovom istraživačkom polju da je jedna od ključnih funkcija vršnjačke grupe zapravo afirmacija osjećaja pripadnosti koja je za adolescenta izrazito važna. Samim tim, grupa postaje faktor konformisanja vršnjacima, što svakako može imati i pozitivne i negativne posljedice na razvoj adolescenta.

Kad je riječ o samom vršnjačkom pritisku, Đukićeva ističe kako je podložnost istom povećana upravo u adolescenciji, a prema mišljenju Marića (2015) na koga se poziva, riječ je i o socijalnim i o individualnim razlozima za to. Kandidatkinja ističe kao posebno obuhvatnu definiciju Nekić i saradnika (2016) da je vršnjački pritisak „pritisak pod kojim adolescenti rade nešto (ili ne rade) drugačije od ostalih, bez obzira žele li oni to ili ne” (teza, str. 12). Upravo se na vršnjački pritisak najčešće misli kada se govori o negativnom vršnjačkom uticaju, napominje Đukićeva, praveći pregled istraživanja na ovu temu, ističući kako ovaj pojam u svim definicijama ima nužno negativnu konotaciju. U ovom poglavlju ona dalje detaljno elaborira ključna obilježja vršnjačkog pritiska, kao što su višedimenzionalnost, višesmjernost, promjenjivost percepcije vršnjačkog pritiska sa uzrastom i slično, a koja će postati važnim okvirom za njeno istraživanje ove problematike.

U sljedećem poglavlju kandidatkinja još više sužava svoje polje interesovanja, na sam pojam podložnosti vršnjačkom pritisku, za čije se određenje služila dominantno Lotarovom (2012) definicijom “da je riječ o spremnosti pojedinca da se konformira zahtjevima i/ili očekivanjima grupe vršnjaka” (teza, str. 14). Praveći pregled velikog broja istraživanja o oblasti podložnosti vršnjačkom pritisku kod adolescenata, kandidatkinje je istakla nekoliko faktora koji dominiraju u srodnim istraživanjima i to, pol, odnos sa roditeljima, privrženost i bliski odnosi sa prijateljima, procjena prihvatljivosti rizičnih ponašanja, kao i same godine adolescenta (rana ili srednja adolescencija).

U drugom, istraživačkom segmentu rada, Đukićeva argumentuje izbor svoje metodološke aparature kao i postavljenih hipoteza. Kao cilj svog istraživanja ona uzima utvrđivanje faktora koji utiču na podložnost adolescenata vršnjačkom pritisku kod adolescentske populacije u Crnoj Gori. Glavna hipoteza njenog istraživanja je da svi gorenavedeni faktori koji su detektovani i izdvojeni velikim brojem srodnih istraživanja (pol, odnos sa roditeljima, privrženost i bliski odnosi sa prijateljima, procjena prihvatljivosti rizičnih ponašanja, kao i same godine adolescenta, mjerene preko varijable pripadnosti osnovnoškolskoj ili srednješkoljskoj populaciji) mogu uticati na podložnost adolescenta vršnjačkom pritisku, razlažući nadalje glavnu na posebne hipoteze koje se tiču pojedinačnih faktora. Kandidatkinja se opredijelila za deskriptivnu metodu i tehniku anketiranja kao onu koja je dobro podešena potrebama njenog istraživanja. Uzorak istraživanja činilo je ukupno 140 učenika (67 iz osnovnih i 73 iz srednjih škola; 76 mladića i 64 djevojke). Obradu podataka vršena je kroz statistički softver SPSS, korišćena verzija IBM-SPSS 25. U okviru deskriptivne statistike korišćene su frekvence kako bi se odredilo koliko ispitanika pripada nekoj kategoriji, odnosno koja kategorija je najzastupljenija u okviru neke varijable. Pošto se anketni upitnik koji je kreirala kandidatkinja Đukić sastojao i od niza hipotetičkih

situacija za procjenu podložnosti pritisku, napravljena je skala, kako bi se odredila visina podložnosti vršnjačkom pritisku.

U poglavlju Prikaz rezultata istraživanja i diskusija o dobijenim rezultatima Đukićeva detaljno elaborira dobijene nalaze, konstatujući prihvatanje ili odbacivanje hipoteza, i diskutujući svoje nalaze u kontekstu već postojećih, odnosno nalaza srodnih istraživanja, kao i u kontekstu važećih teorijskih koncepata. U tom smislu ističemo i njeno vladanje pisanjem akademskog rada, kojim čitaoca jasno vodi od navođenja njenih empirijskih nalaza, do razumijevanja kako se isti mogu interpretirati u kontekstu već postojeće naučne građe o problematici. U Prikazu rezultata istraživanja i diskusiji o dobijenim rezultatima, a zatim poentirajući sažetije i u poglavlju Zaključci i preporuke, kandidatkinja eksplicira sljedeće ključne nalaze njenog istraživanja:

1. Kada je riječ o hipotezi da pol utiče na podložnost vršnjačkom pritisku, rezultati su pokazali kako ne postoji povezanost između pola i podložnosti adolescenata vršnjačkom pritisku. Kandidatkinja konstatuje kako to nije u skladu sa nalazima drugih istraživanja o tome da su pripadnici muškog pola podložniji vršnjačkom pritisku, naročito pritisku vezanom za rizična ponašanja adolescenata.
2. Kada je u pitanju faktor odnosa sa roditeljima, prema nalazima istraživanja, blizak odnos sa roditeljima i njihova popustljivost ne utiču na veću podložnost vršnjačkom pritisku kod adolescenata. Što se roditeljske kontrole tiče, takođe se pokazalo da nije značajna, ali se kod pitanja o mišljenju roditelja o prijateljima adolescenata pokazala značajna povezanost sa podložnošću vršnjačkom pritisku – ispitanici kojima je važno mišljenje roditelja o njihovim prijateljima su manje podložni vršnjačkom pritisku. Kandidatkinja Đukić ovaj nalaz komentariše u svjetlu mita o „jazu među generacijama“, konstatujući kako se i ovim potvrđuje da porodica ostaje izrazito važna za adolescenta, bez obzira na rastuću ulogu vršnjačke grupe u njegovom životu.
3. Što se tiče odnosa sa prijateljima, ispitivana je bliskost, privrženost prijatelju da zbog njega nešto urade, kako ne bi bili izbjegavani od strane prijatelja. Bliskost sa prijateljima pokazala se kao djelimično značajan faktor podložnosti pritisku, i to naročito u domenu dijeljenja tajni sa prijateljem – što je ona veća, to je veća i podložnost pritisku. Vjerovanje prijateljima i emocionalna bliskost sa njima se nisu pokazale značajnim. Kada je u pitanju privrženost prijatelju u smislu spremnosti da se za/zbog prijatelja nešto uradi, ona se pokazala značajnom – naime, adolescenti bi na nagovor najboljeg prijatelja uradili čak nešto što nije društveno prihvatljivo, prema ovom istraživanju.
Najviše značajnosti za podložnost vršnjačkom pritisku u domenu odnosa sa prijateljima pokazalo se kod nespremnosti za izbjegavanjem od strane prijatelja. Dakle, adolescenti bi sve uradili kako ih prijatelji ne bi izbjegavali, pa čak i nešto što nije društveno prihvatljivo, konstatuje Đukićeva.
Na osnovu navedenih rezultata prihvaćena je treća sporedna hipoteza istraživanja kandidatkinje, pa se može tvrditi da odnos sa prijateljima utiče na veću podložnost vršnjačkom pritisku kod adolescenata. Ovaj nalaz apsolutno je u skladu sa tezom o značaju vršnjačke grupe za adolescenta, o kojoj je kandidatkinja Đukić raspravljala u teorijskom segmentu svog rada.
4. Na osnovu dobijenih rezultata kandidatkinja zaključuje i da prihvatljivost rizičnih ponašanja od strane pojedinca utiče na njegovu veću podložnost vršnjačkom pritisku. Samim tim, prihvata se i četvrta sporedna hipoteza. Značajnim rizičnim ponašanjima pokazala su se: izostajanje sa nastave/časa, pušenje, brza vožnja automobilom, dok se

varanje na ispitu/testu, upotreba alkohola i kockanje nisu pokazali značajnim za podložnost vršnjačkom pritisku. Kandidatkinja ističe kako su dobijeni rezultati u skladu da većinom srodnih istraživanja.

5. Peta i posljednja sporedna hipoteza je na osnovu istraživanja odbačena. Naime, kandidatkinja ističe kako ne možemo tvrditi da postoji razlika u podložnosti vršnjačkom pritisku kod osnovaca i srednjoškolaca, što nije bilo u skladu sa prepostavkom da veći uzrast ispitanika nosi i veću podložnost vršnjačkom pritisku, ili makar podložnost pritisku kvalitativno drugačijeg tipa.

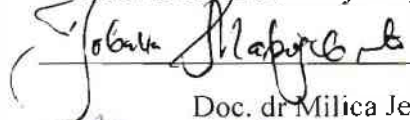
Rad kandidatkinje Đukić dosljedno je pisan jasnim i konciznim naučnim jezikom, sa korektnim pozivanjem na literaturu. Metodologija istraživanja je postavljena logično, dobijeni rezultati komentarisani nepristavno i u kontekstu već postojećih istraživanja i teorijskih koncepata.

Na osnovu svega iznesenog Komisija zaključuje da master rad kolegyně Marijane Đukić, *Faktori podložnosti adolescenata vršnjačkom pritisku*, zadovoljava sve parametre koji se odnose na master teze, u tematskom i metodološkom smislu, pa se predlaže Nastavno-naučnom vijeću Filozofskog fakulteta Univerziteta Crne Gore da se odobri usmena odbrana ovog rada.

Nikšić, 22.06.2023.

Komisija u sastavu:

Doc. dr Jovana Marojević, mentor

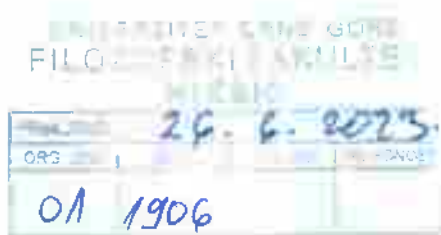

Doc. dr Milica Jelić, član

Dr Katarina Todorović, član

PREDLOG ODLUKE –Tačka 3/8

UNIVERZITET CRNE GORE

Filozofski fakultet

Broj:

Nikšić,

Na osnovu člana 22 stav 2 Pravila studiranja na postdiplomskim studijama
Vijeće Filozofskog fakulteta je na sjednici 30.06.2023. godine donijelo

O D L U K U

I

Usvaja se Izvještaj Komisije za ocjenu master rada **Faktori podložnosti
adolescenata vršnjačkom pritisku** Marijane Đukić, studentkinje master
studija Studijskog programa za pedagogiju na Filozofskom fakultetu.

II

Komisija iz stava I ove Odluke će u skladu sa Pravilima studiranja na
master studijama organizovati odbranu predmetnog master rada.

DEKANKA

Dostaviti:

- Članovima komisije
- Uz Zapisnik sa Vijeća Fakulteta
- a/a

Prof. dr Tatjana Novović